

BELEIDSPLAN 2023 – 2024 Deel A

**PROTESTANTSE KERK in LEERDAM
HERVORMDE WIJKGEMEENTEN
CENTRUM-OOST EN WEST**

Verder, mijn broeders, word gesterkt in de Heere en in de sterkte van Zijn macht. Bekleed u met de hele wapenrusting van God, opdat u stand kunt houden tegen de listige verleidingen van de duivel.

Want wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers van de duisternis van dit tijdperk, tegen de geestelijke machten van het kwaad in de hemelse gewesten.

Neem daarom de hele wapenrusting van God aan, opdat u weerstand kunt bieden op de dag van het kwaad, en na alles gedaan te hebben, stand kunt houden.

Houd dan stand, uw middel omgord met de waarheid, en bekleed met het borstharnas van de gerechtigheid, en de voeten geschoeid met bereidheid van het Evangelie van de vrede.

Neem bovenal het schild van het geloof op, waarmee u alle vurige pijlen van de boze zult kunnen uitblussen.

En neem de helm van de zaligheid en het zwaard van de Geest, dat is Gods Woord, terwijl u bij elke gelegenheid met alle gebed en smeking bidt in de Geest en daarin waakzaam bent met alle volharding en smeking voor alle heiligen.

Bid ook voor mij, opdat mij het woord gegeven wordt bij het openen van mijn mond, om met vrijmoedigheid het geheimenis van het Evangelie bekend te maken, waarvan ik een gezant ben in ketenen, opdat ik daarin vrijmoedig mag spreken, zoals ik moet spreken.

Efeze 6: 10 - 20 (HSV)

Inhoud

1	Inleiding met addendum 1 juni 2022	5
2	Bijbelse en kerkelijke plaatsbepaling	7
2.1	Hervormde gemeente hier en nu	7
2.2	Bijbelse en kerkelijke plaatsbepaling van de wijkgemeenten in de Protestantse Kerk in Nederland.....	7
2.2.1	Grondslag	7
2.2.2	Onderwerpen die in het kader van de plaatsbepaling nadere aanduiding behoeven	8
2.2.3	Plaatsbepaling van de wijkgemeenten binnen de Hervormde Gemeente Leerdam	9
2.2.4	Visie	9
3	Bestaand beleid	10
3.1	Erediensten	10
3.1.1	Gewone Erediensten	10
3.1.2	Liturgiebeleid	11
3.1.3	Kind en eredienst.....	15
3.1.4	Middag- / avonddiensten	15
3.1.5	Bijzondere diensten	15
3.2	Prediking.....	17
3.3	Sacramenten	17
3.3.1	Heilige Doop	17
3.3.2	Heilig Avondmaal.....	18
3.4	Jeugd en Geloofsopvoeding	19
3.4.1	Catechese.....	19
3.4.2	Belijdeniscatechese	20
3.4.3	Kindercatechese	20
3.4.4	Jeugdwerk	20
3.4.5	Relatie kerk en school	20
3.5	Pastoraat	21
3.5.1	Algemeen.....	21
3.5.2	Huisbezoek.....	21
3.5.3	Ouderenpastoraat.....	22
3.5.4	Huwelijk, echtscheiding en samenwonen.....	22
3.6	Diaconaat	25
3.7	Kerkrentmeesterlijk Beheer	26
3.8	Missionaire opdracht.....	26
3.8.1	Evangelisatie	27
3.8.2	Zending.....	28
3.9	Toerusting	30
3.9.1	Toerusting / versterking gemeenschap	30
3.9.2	Preekbespreking.....	31
3.10	Organisatie van de wijkgemeenten	31

	4
3.10.1 Ambten	31
3.10.2 Kerkenraad	33
3.10.3 Samenstelling en werkwijze	33
3.10.4 Regeling voor de verkiezing van ambtsdragers	33
3.10.5 Samenstelling moderamen	35
3.11 Toerusting Kerkenraad	35
3.11.1 Gezamenlijke kerkenraad	35
3.11.2 Informatiegids ambtsdragers	35
3.11.3 Consistorievergaderingen	36
3.12 Overleg burgerlijke gemeente	36
3.13 Samenwerking wijkgemeenten Centrum-Oost en West	36
3.13.1 Communicatie wijkgemeenten Centrum-Oost en West	36
3.14 Toekomst Hervormde Gemeente Leerdam	37
3.14.1 37	
Slotbepalingen en vaststelling	38
Begrippenlijst	39

---

1 Inleiding

Het Beleidsplan 2023-2024 bestaat uit twee delen: **deel A en deel B**. Waar *deel A* uitgebreid en beschrijvend is, is *deel B* kort en richting wijzend.

Deel A bevat een uitgebreide opsomming van vrijwel alle bijeenkomsten en activiteiten die in onze wijkgemeente ontplooid worden vanuit de kerkenraad en door tal van kringen en commissies.

Veel van dit kerkenwerk gebeurt op allerlei terreinen in dankbare samenwerking tussen de wijkgemeenten Centrum-Oost en West. Het is van harte ons beleid om al dit vertrouwde gemeentewerk ook in de komende jaren voort te zetten (of te doordenken; zie hieronder), waarbij het ons gebed is dat het opnieuw met vrucht mag worden georganiseerd en uitgevoerd. Met de beschrijving van deze status quo vervullen we niet alleen een kerkordelijke plicht (ord.4.10.7), maar geven we ook aan een ieder de grootst mogelijke openheid 'ter zake van leven en werken in de gemeente'.

Deel B benoemt een aantal elementen van ons kerkenwerk / een aantal aspecten van ons gemeente-zijn, waar we een verbetering of een verdieping in verlangen. In de afgelopen jaren is er veel tijd en inzet uitgegaan naar twee grote trajecten van beleidsbezinning en beleidsuitvoering (de 'liturgie' in onze erediensten en de 'fusie' van onze hervormde gemeente met de gereformeerde Bethelkerk).

Nu deze twee trajecten (nagenoeg) zijn afgerond is het belangrijk dat het geestelijk leven van ons en onze kinderen, de gemeenteopbouw van onze wijk en de missionaire opdracht die wij in deze stad en wereld hebben, de aandacht krijgen die zij verdienen. In deel B wordt per wijk concreet de vinger bij een aantal speerpunten gelegd, waar we graag een nieuwe impuls aan willen geven. Daartoe bekijken we wat er gebeurt en welke knelpunten we daarbij ervaren, om vervolgens een visie te formuleren waar we naar toe willen en welke actiepunten we moeten ondernemen om die doelen te verwerkelijken.

Wijkgemeente Centrum-Oost vat dat samen in de volgende drie punten:

**wij verlangen ernaar om samen te groeien als:
warme gemeente
lerende gemeente
getuigende gemeente**

Wijkgemeente West onderschrijft deze verlangens en heeft deze zelfde punten met andere woorden ook benoemd:

- **Na de genoemde dossiers (liturgie/fusie) is het nu tijd elkaar in rust en warmte op te zoeken en naar elkaar om te zien als gemeente (warme gemeente).**
- **Bijbelse thema's die in de eredienst ter sprake komen ook door-de-weeks terug laten komen in catechese, kringwerk maar ook in het gezinsleven (lerende gemeente).**
- **Met de Bijbel de wijk in (getuigende gemeente).**

Uitgangspunt bij dit alles is het Woord van onze God. In de altijd veranderende tijd lezen wij de Bijbel als Gods levende Woord: als Zijn openbaring voor (de vormgeving van) ons persoonlijke geloof en ons gemeentelven. Tegelijkertijd zijn wij niet de eersten die de Bijbel lezen. Daarom weten wij ons dankbaar verbonden aan wat door anderen verstaan is uit de Bijbel en verwoord is in belijdenissen. Kern en fundament is Christus:

"Van Christus uit wordt het hele lichaam (= de gemeente) samengevoegd en bijeengehouden door elke band die ondersteuning geeft, overeenkomstig de mate waarin ieder deel werkzaam is. Zo verkrijgt het lichaam zijn groei, tot opbouw van zichzelf in de liefde". (Efeze 4: 16).

Zo zij het – Deo volente 2019-2022.

*Wijkkerkenraden Centrum-Oost en West
13 december 2018*

Addendum 1 juni 2022

Door de coronapandemie is er de afgelopen jaren weinig ruimte geweest voor het uitvoeren van de prioriteiten, zoals ze waren geformuleerd in het beleidsplan 2019-2022. Beide wijkkerkenraden hebben onafhankelijk besloten het beleidsplan, ongewijzigd, met twee jaar te verlengen. Waarbij het gedeelte m.b.t. de liturgie achterhaald is door het recentere besluit 'evaluatie liturgiebeleid 2021', dit zal in een volgend beleidsplan worden verwerkt en is nu los beschikbaar op de website. Binnen wijkkerkenraad West zal de nadruk liggen op de prioriteiten Lerende en Getuigende gemeente.

Wijkkerkenraad West
1 juni 2022

2 Bijbelse en kerkelijke plaatsbepaling

2.1 *Hervormde gemeente hier en nu*

Hierna volgt een beschrijving van de grondslag van de hervormde wijkgemeenten Centrum-Oost en West van de Protestantse kerk in Leerdam. De grondslag is daarbij de basis waarop de hervormde wijkgemeenten zijn gebouwd. Voor de plaatsbepaling zijn een aantal onderwerpen opgenomen, waarover binnen de Protestantse Kerk in Nederland geen eenstemmigheid bestaat, zodat nadere aanduiding nodig is.

2.2 *Bijbelse en kerkelijke plaatsbepaling van de hervormde wijkgemeenten Centrum-Oost en West in de Protestantse Kerk in Nederland*

2.2.1 Grondslag

Jezus Christus, de Zoon van God, heeft door Zijn lijden, sterven en opstanding ons verzoend met God de Vader.

Door het geloof delen wij in Zijn genadegaven: vergeving van zonden en eeuwig leven. Ons behoud rust volledig in het verzoenende werk van Christus. De kerk als de gemeenschap der heiligen is het Lichaam van Christus. Jezus Christus vergadert Zijn kerk.

De hervormde wijkgemeenten weten zich, staande in het midden van de Protestantse Kerk in Nederland, gemeente van Christus te zijn.

We zijn verbonden met Hem en met hen die waar dan ook en wanneer dan ook in Hem geloven en Zijn Naam belijden en weten ons deel van de Kerk van alle tijden en alle plaatsen.

We weten ons gebonden aan de Heilige Schrift als het geopenbaarde Woord van God.

Het Lichaam van Christus is één, één op grond van het Bijbelse geloof.

Dit geloof is door de Kerk der eeuwen verwoord in met name de volgende belijdenisgeschriften:

- de Apostolische Geloofsbelijdenis;
- de Geloofsbelijdenis van Nicea;
- de Geloofsbelijdenis van Athanasius.

De Nederlandse Kerk der Hervorming heeft de inhoud van het geloof, dat is de Bijbelse waarheid, nog eens verwoord in de Drie Formulieren van Enigheid:

- de Heidelbergse Catechismus;
- de Nederlandse Geloofsbelijdenis;
- de Dordtse Leerregels.

Wij achten ons gebonden aan de bovenstaande belijdenisgeschriften omdat ze de Bijbelse boodschap, het Evangelie, Gods Woord vertolken. Tevens

achten wij ons gebonden aan deze gereformeerde belijdenisgeschriften omdat we onderdeel zijn van het Lichaam van Christus, de Kerk der eeuwen.

Bij de inrichting van het leven van de gemeente zullen wij ons houden aan de instellingen die met de gereformeerde belijdenis overeenstemmen.

2.2.2 Onderwerpen die in het kader van de plaatsbepaling nadere aanduiding behoeven

2.2.2.1 Heilige Doop

Op grond van Gods Woord passen wij de kinderdoop toe. Wij staan hiermee in de lijn van de kerk van de reformatie. Voor hen die niet als kind gedoopt zijn, is er de mogelijkheid als volwassene gedoopt te worden in aansluiting op het afleggen van openbare belijdenis van het geloof.

2.2.2.2 Heilig Avondmaal

Op grond van Gods Woord wordt duidelijk dat voor een juiste Avondmaalsviering onderscheidingsvermogen bij de deelnemers aan het Heilig Avondmaal noodzakelijk is. Door het afleggen van openbare geloofsbelijdenis wordt toegang tot het Heilig Avondmaal verkregen. Wij staan hiermee in de lijn van de kerk van de reformatie.

2.2.2.3 Huwelijk

Wanneer wij over een huwelijk in Bijbelse zin spreken, wordt bedoeld een verbintenis tussen een man en een vrouw, een ordening die vanuit de schepping tot ons komt. Het huwelijk is een inzetting van God. Het klassieke huwelijksformulier spreekt hier duidelijk over.

Het samenleven als getrouwen buiten de echt achten wij derhalve in strijd met Gods Woord. Deze opvatting strookt overigens met de opvatting van de kerk in de afgelopen eeuwen.

Tot kerkelijke bevestiging en inzegening kan worden overgaan wanneer er sprake is van een huwelijk in de Bijbelse lijn.

Daar de Nederlandse wetgever het huwelijk heeft opengesteld voor relaties tussen mensen van hetzelfde geslacht, spreken wij op grond van Gods Woord uit, dat een dergelijke relatie tussen mensen van hetzelfde geslacht volstrekt ingaat tegen Gods inzettingen en dat wij niet zullen overgaan tot de kerkelijke bevestiging en kerkelijke zegening van een huwelijkse relatie tussen mensen van hetzelfde geslacht.

2.2.2.4 Ambten

De Bijbel spreekt van ouderlingen, opzieners en diakenen. Deze drie ambten, predikant, ouderling en diaken, weerspiegelen elk op zichzelf het unieke ambt van Christus, n.l. Christus als profeet, priester en koning.

Tot het bijzondere ambt worden slechts mannelijke belijdende lidmaten van de gemeente geroepen. In navolging van Gods Woord zijn wij van mening dat de vrouw een eigen, niet ondergeschikte, plaats heeft in de gemeente.

2.2.3 Plaatsbepaling van de wijkgemeenten binnen de Protestantse kerk in Leerdam

De hervormde wijkgemeenten Centrum-Oost en West willen zich inzetten om de eenheid van de Protestantse Gemeente in Leerdam te bewaren binnen de kaders van de hiervoor genoemde belijdenisgeschriften.

Deze wijkgemeenten Centrum-Oost en West weten zich verbonden met Kerk aan de Linge en wensen dit te blijven.

2.2.4 Visie

Op basis van bovenstaande grondslag en plaatsbepaling wordt een visie beschreven hoe we als wijkgemeenten in deze tijd gemeente van Christus willen zijn:

- het Woord van God staat centraal
- staan in de lijn van de kerk van de reformatie
- vanuit de gemeenschap met Christus wordt onderlinge gemeenschap beoefend
- er is ruimte voor jeugd en voor ouderen
- tussen de generaties zijn gesprekken over het geloof
- er gaat getuigenis en werfkracht uit naar een snel veranderende samenleving om ons heen

3 Bestaand beleid

3.1 *Erediensten*

3.1.1 Gewone Erediensten

De kerkdiensten zijn samenkomsten van de gemeente op grond van het samenroepen door God, tot Zijn eer en tot lofprijzing van Zijn naam. In dit opzicht kan ook gesproken worden over erediensten. In deze diensten komt de Heere tot de gemeente door middel van het gesproken Woord. Hij biedt daarin Zijn heil aan verloren zondaren en wil de gemeente in het geloof versterken, bemoedigen en vertroosten. De opdracht van de apostel is om de onderlinge bijeenkomsten niet na te laten (Hebr. 10: 25). De eredienst is een ontmoetingsplaats van de Heilige Geest met de gemeente.

In de diensten zullen voorgaan (in de regel hervormde) (emeritus)predikanten en proponenten van wie mag worden aangenomen dat zij de grondslag onderschrijven.

Voor de aanvang van de eredienst komen de drie ambten samen in de consistorie. De dienstdoende ouderling gaat voor in gebed. Hierin wordt een zegen gevraagd voor de gemeente en de dienaar van het Woord.

Na de mededelingen die de ouderling van dienst of afkondiger namens de kerkenraad leest, wordt de voorzang gezongen. De ouderling van dienst geeft de predikant een handdruk, waarmee de verantwoordelijkheid voor de Woordverkondiging symbolisch tijdelijk in handen van de predikant gelegd wordt.

In de wijkgemeenten wordt doorgaans gebruik gemaakt van de klassieke liturgie, waarin de volgende elementen een plaats hebben:

- stil gebed
- votum en groet
- samenzang
- lezing van de Wet of de Geloofsbelijdenis
- samenzang
- gebed om de opening van het Woord en verlichting met de Heilige Geest
- Bijbellezing
- dienst der offeranden
- samenzang
- verkondiging van het Woord
- samenzang
- dankgebed en voorbede
- samenzang
- zegen

De ouderling van dienst geeft de predikant een handdruk, waarmee de verantwoordelijkheid voor de Woordverkondiging weer door de kerkenraad overgenomen wordt. Hierna gaat de kerkenraad naar de consistorie alwaar door de betreffende ouderling van dienst wordt voorgedaan in dankgebed. De organist begint te spelen en de gemeente verlaat de kerk.

Overigens kan tijdens Doop- en Avondmaalsdiensten en andere bijzondere diensten of diensten met een bijzonder karakter de volgorde van de liturgie iets wijzigen.

Alle diensten worden voorafgegaan door het staande zingen van de voorzang, waarna men blijft staan tot na het votum en de groet. In wijk West worden op de Christelijke feestdagen vooraf aan de dienst enkele liederen gezongen die afgestemd zijn op de bedoelde dag. De slotpsalm wordt staande gezongen.

In de erediensten wordt gebruik gemaakt van de Herziene Statenvertaling. Na het beschikbaar komen van deze Bijbelvertaling hebben de kerkenraden besloten deze te gaan gebruiken in de erediensten, bij huisbezoek, catechese, enzovoort, met het oog op het ten goede komen aan de verstaanbaarheid in deze tijd van deze Bijbelvertaling.

De kerkenraad gaat bij het zingen in de diensten uit van het primaat van de Psalmen. De gemeente zingt ritmisch de Psalmen in de berijming van 1773 en de 12 'Enige gezangen' en uit de in de bundel Weerklank opgenomen Psalmberijming. Als voorzang en tijdens bijzondere diensten bestaat tevens de mogelijkheid een kerklied uit de bundel Weerklank te zingen. De precieze afspraken zijn vastgelegd in het door de kerkenraad vastgestelde liturgiebeleid (besluit 30 oktober 2014, aanvaarding Weerklank 30 juni 2016, inwerkingtreding besluit 28 augustus 2016). Dit beleid kent een looptijd van vier jaar na invoering, tot 28 augustus 2020 derhalve, en zal daarna worden geëvalueerd. Voorts is besloten dat het beleid tot die tijd niet zal worden aangepast. Hieronder zijn de afspraken uit het liturgiebeleid overgenomen.

3.1.2 Liturgiebeleid

De wijkkerkenraden van Centrum-Oost en West hanteren het volgende beleid ten aanzien van de liturgie.

Als we spreken over 'zangmomenten' bedoelen we daarmee de zes zangmomenten, die er in elke dienst zijn: de voorzang, de aanvangsverzen, het zingen na de wet, het zingen na de Schriftlezing, het zingen na de preek, en de slotverzen.

3.1.2.1 Gewone diensten

Wij zijn en blijven een psalm zingende gemeente. Het primaat van onze gemeentezang ligt bij de psalmen. Dit betekent dat we in de 'gewone' zondagse erediensten psalmen zingen. Wel vinden de kerkenraden het nodig én verantwoord dat we daarbij – naast de vertrouwde Oude Berijming uit 1773 en de 12 'Enige gezangen' – gaan zingen uit nieuwere psalmberijmingen.

Het aantal psalmen uit de Oude Berijming is voor alle diensten bepaald op minimaal drie. Een predikant mag minder dan drie psalmen uit een nieuwere berijming opgeven; minder dan drie psalmen uit de Oude Berijming is echter niet mogelijk. Aan gast-predikanten zal worden verzocht in ieder geval één psalm uit een nieuwere berijming te laten zingen.

Op de regel dat er in gewone diensten psalmen gezongen worden is één uitzondering gemaakt. Het eerste zangmoment in de dienst, voorafgaand aan votum en groet, mag ook worden ingevuld met een kerklied. Dat doen we nu al in de Adventstijd en Lijdenstijd (en dat blijft zo, daaraan verandert niets); maar het staat de wijkkerkenraden vrij om te besluiten om dit in meerdere

diensten mogelijk te maken. Wanneer predikanten als voorzang een kerklied opgeven, zullen zij proberen de zondagschoolpsalm die geleerd wordt door de kinderen van de zondagschool en die regelmatig als voorzang wordt opgegeven, zo mogelijk tijdens een ander zangmoment te laten zingen. Ook is het gebruikelijk dat het Lutherlied (rond Hervormingsdag) en het Wilhelmus (gedenkdagen in mei) aan het einde van de dienst na de zegen wordt gezongen.

3.1.2.2 Bijzondere diensten

Naast de 'gewone' zondagse erediensten kennen we in het kerkelijk jaar diverse 'bijzondere' diensten. Hieronder worden ze nader genoemd. Ook in de bijzondere diensten ligt voor Centrum-Oost en West het primaat bij de psalmen. In de bijzondere diensten geldt dan óók dat we minimaal drie keer een psalm uit de Oude Berijming zingen. Andere zangmomenten kunnen dus gevuld worden met een psalm uit een nieuwere berijming, evenals in gewone diensten. Daarnaast is het echter mogelijk om in bijzondere diensten ook een aantal kerkliederen te zingen. Een opgegeven kerklied komt dan in de plaats van de mogelijkheid een psalm in een nieuwere berijming te zingen. Het betreft:

a) de navolgende bijzondere diensten, waarin maximaal drie zangmomenten mogen worden ingevuld met een kerklied:

- Diensten op Eerste en Tweede Kerstdag, Goede Vrijdag, Eerste Paasdag, Hemelvaartsdag, Eerste en Tweede Pinksterdag
- Belijdenisdienst
- Huwelijksdienst
- Afsluiting VBD (in deze dienst wordt door de kinderen ook een themalied gezongen dat wordt aangeleverd door de HGJB, zoals ook al gebruikelijk was. Dit lied wordt jaarlijks nieuw vervaardigd bij het thema en kan zodoende vanzelfsprekend niet zijn opgenomen in een getoetste bundel of selectie)
- Jeugddienst
- Welkomstdienst
- Diensten met anders begaafden
- Opening winterwerk
- Bevestigingsdienst Ambtsdragers

Zowel in de Pauluskerk als in de Grote Kerk blijft ook in bijzondere diensten het minimum van drie psalmen in de Oude Berijming van kracht. In de Pauluskerk kan voorafgaand aan de diensten op de christelijke hoogtijdagen met elkaar liederen worden gezongen

In de Grote Kerk gebeurt dit niet, maar kunnen er kerkliederen worden gezongen ín de dienst, waarbij het mogelijk is, dat de predikant enkele zangmomenten gebruikt om daarin een paar kerkliederen als 'een blokje' te laten zingen.

b) de navolgende bijzondere diensten, waarin maximaal één zangmoment ingevuld mag worden met een kerklied:

- Dienst waarin de Heilige Doop bediend wordt
- Dienst waarin het Heilig Avondmaal bediend wordt
- Dienst op Eeuwigheidszondag
- Dienst op oudejaarsdag
- Dienst op nieuwjaarsdag

N.B.: In het geval dat een bijzondere dienst genoemd onder b) valt in een dienst waarvan is bepaald dat de voorzang een kerklied mag zijn, geldt dat het ene zangmoment dat maximaal gebruikt mag worden voor een kerklied, een moment na het votum en groet kan zijn. In die diensten geldt dat per saldo dus maximaal twee kerkliederen mogelijk zijn.

3.1.2.3 Wijze van uitvoering

Om verschillende redenen willen de kerkenraden gebruik maken van de bundel Weerklank, waarin de 150 psalmen in een nieuwere berijming zijn opgenomen en die daarnaast een selectie van kerkliederen bevat, die eveneens voldoet aan de eisen die aan een kerklied voor de reformatorische eredienst gesteld kunnen worden.

De bundel Weerklank is door de kerkenraden van Centrum-Oost en West beoordeeld als passend bij de grondslag en uitgangspunten van een Reformatorische, psalm zingende gemeente. Daarom zijn de in de erediensten te zingen psalmen van een nieuwere berijming en kerkliederen beperkt tot die psalmen en liederen die in deze bundel zijn opgenomen.

3.1.2.4 Overige bepalingen

Hoewel niet met zoveel woorden genoemd, ligt in het besluit besloten dat de begeleiding van de psalmen en de kerkliederen onveranderd met het orgel zal geschieden. Daar waar in bijzondere diensten nu al sprake is van begeleiding met enkele andere instrumenten naast het orgel: trompet en/of andere koperwerken wordt in dit beleid bestending van die praktijk beoogd. Dat geldt ook voor de begeleiding door een muziekgroep bestaande uit bijvoorbeeld piano en dwarsfluit tijdens bijzondere diensten, zoals bijvoorbeeld de Afsluiting VBD

Hoewel de plaats van de collecte in de dienst principieel beter past ná de preek – in het gedeelte van de dankbaarheid, blijft de huidige praktijk van collecteren vóór de preek gehandhaafd. Dit vanwege de gang van de kinderen naar de kinderbijbelvertelling.

Ook blijft de praktijk gehandhaafd dat de kinderen na de kinderbijbelvertelling niet voor de zegen terugkomen in de kerk. Hoewel dit natuurlijk wel mooi kan zijn, geeft dit ook een onrust in de dienst en (met name in de Grote Kerk) praktische bezwaren. We zijn dankbaar dat we mogen beseffen dat de zegen ons geldt, maar ook hen die bij ons horen: zowel de kinderen bij de kinderoppas, alsook de kinderen bij de kinderbijbelvertelling.

Tot slot hebben de kerkenraden ook een standpunt ingenomen over het maken van foto's in de erediensten. Ergens is het begrijpelijk dat men waardevolle momenten probeert vast te leggen; en aan de goede bedoelingen daarachter twifelen wij dan ook niet. Tegelijk willen we waakzaam zijn, want de kerkelijke praktijk leert dat de ene onopvallende foto met een mobieltje snel wordt opgevolgd door een telelens; door iemand die gaat lopen in de kerk; door niet één, maar drie fotografen tegelijk... Ondanks alle goede bedoelingen verliezen we dan iets waardevols en onopgeefbaars: namelijk de rust in de eredienst en de concentratie op het heilgeheim van God. Uitgangspunt voor het beleid is dan ook dat er in de zondagse erediensten niet wordt gefotografeerd tussen votum en zegen. Tijdens trouwdiensten geldt dat er bij voorkeur niet wordt gefotografeerd; gebeurt dit op uitdrukkelijk verzoek, dan dient dat geen hinder (flitslicht, geloop, e.d.) te veroorzaken en wordt hiervoor met name tijdens de voorzang gelegenheid gegeven. Om aan eventuele wensen op het punt van een foto

als aandenken aan een bijzondere gebeurtenis tegemoet te komen, kan er desgewenst na een dienst worden gefotografeerd bij de doopvont of de knielbank.

Bij onvoorziene zaken of vragen (waar in dit beleidsplan dus niet over gesproken is) beslist de kerkenraad van uw eigen wijkgemeente. Ten overvloede zeggen we dat daarvoor dan wel voldoende tijd en gelegenheid moet zijn. Dat betekent dat vragen die een mogelijke impact kunnen hebben, niet per omgaande of binnen enkele dagen beantwoord kunnen worden, maar pas na de eerstvolgende reguliere kerkenraadsvergadering.

3.1.3 Kind en eredienst

De wijkkerkenraad wil de kinderen graag meer bij de eredienst betrekken. Uitgangspunt daarbij is dat zij volwaardig lid zijn van de gemeente en er daarom in de gemeente helemaal bij horen, in het bijzonder ook in de samenkomsten van de gemeente, als het centrale gebeuren van de Christelijke gemeente. Belangrijk is dat bij hen de gewoonte wordt aangekweekt mee te gaan naar die samenkomsten.

De bedoeling is dat zij zich daarin op de één of andere manier aangesproken weten om iets van eenheid van de gemeente te ervaren en zoveel mogelijk worden betrokken bij de gehele dienst.

Voor de kinderen in de leeftijd van 6 t/m 12 jaar is voor elke morgendienst, waarin één van de beide wijkpredikanten voorgaat, een boekje beschikbaar, toegesneden op de inhoud van de preek.

Tijdens doopdiensten wordt gelegenheid gegeven de kinderen van dichtbij getuige te laten zijn van de Heilige Doop.

Aan de gastpredikanten wordt verzocht in de prediking, met name in morgendiensten, rekening te houden met de aanwezige kinderen.

Voor de kinderen van de groepen 1 en 2 van het basisonderwijs bestaat tijdens de morgendienst de mogelijkheid naar de Kinderbijbelvertelling te gaan, waar de leiding hen op hun niveau een Bijbelverhaal vertelt.

3.1.4 Middag- / avonddiensten

De middag- of avonddienst heeft in de gereformeerde gezindte van oudsher het karakter van een leerdienst gehad. In de praktijk heeft deze dienst echter meer en meer het karakter van een tweede dienst gekregen. Te constateren is dat het bezoek van deze dienst geleidelijk terugloopt.

Verder valt op te merken dat de kennis van de Bijbel en het christelijke geloof minder wordt, terwijl het leven als Christen in de huidige maatschappelijke omgeving bewuste keuzes vraagt en ook de bereidheid die te verantwoorden. Geloofsoverdracht en -opvoeding zijn lang een gezamenlijke verantwoordelijkheid van ouders, school en kerk geweest. Vooral de rol van het 'normale' christelijk onderwijs is sterk veranderd en richt zich in bredere zin op levensbeschouwing.

Van belang is dat de kerk de eigen verantwoordelijkheid serieus blijft nemen en de ouders ook zoveel mogelijk ondersteunt bij het inhoud geven aan de beloften die bij de doop zijn gedaan. Naast leerdiensten kan ook gedacht worden aan themadiensten.

3.1.5 Bijzondere diensten

De kerkenraad kan besluiten bijzondere diensten te beleggen waarin afgeweken wordt van het gebruikelijke patroon. Hierbij wordt tevens beslist of het een zogenoemde 'ambtelijke dienst' is, of een andere samenkomst. Ook bij rouw- en trouwdiensten zijn afwijkingen mogelijk, onder andere bij de keuze van de liederen. Dit uiteraard altijd in overleg met de betrokkenen. Bij sommige diensten wordt een liturgie uitgereikt. Dit gebeurt bijvoorbeeld bij:

- huwelijksdiensten
- begrafenisdiensten
- afscheidsdienst van een predikant
- bevestiging en intrede van een nieuwe predikant
- gedenkdiensten
- belijdenisdiensten

- de dienst op de Eeuwigheidszondag

Gewone diensten kunnen een bijzonder karakter krijgen, doordat aan een speciale gebeurtenis aandacht gegeven wordt. Bijvoorbeeld: opening winterwerk, themadiensten met preekbespreking, diensten met afsluiting van de Vakantie Bijbel Dagen, diensten met gehandicapten, feestdagen, diensten waarbij families worden uitgenodigd, zoals op Eeuwigheidszondag (laatste zondag van het kerkelijk jaar) etc.

Voor alle bijzondere diensten worden de volgende uitgangspunten als leidraad gehanteerd:

- het raamwerk is de 'klassieke liturgie';
- het zingen is in overeenkomst met het hiervoor beschreven liturgiebeleid;
- andere mogelijke elementen kunnen zijn een (kort) mondeling of eventueel schriftelijk getuigenis, een passend gedicht, een bijdrage van een koor of een dialoog aan de hand waarvan het thema wordt geïntroduceerd of toegelicht.

3.2 Prediking

In de prediking dient het Woord van God centraal te staan. Er zal goede Schriftuitleg moeten zijn, waarin de tekst vanuit de context en vanuit het geheel van de Bijbelse boodschap helder wordt verklaard en toegepast (een schriftuurlijk-bevindelijke prediking). Het gaat om Evangelieverkondiging aan zondaren, waarbij ook zaken aan de orde zullen komen als levensheiliging en wat Gods Woord ook maar te zeggen heeft voor het leven van alle dag. Belangrijk kenmerk van de prediking is dat een preek, tegen de achtergrond van zonde en schuld, wijst op de noodzaak van de verlossing in Jezus Christus en op de beloften van het Evangelie die daaruit volgen - en niet wettisch is. De prediking behoort niet slechts een zakelijke uiteenzetting van geloofswaarheden te zijn, maar bovenal een duidelijk appellerend en – waar passend – waarschuwend karakter te hebben.

Belangrijk is ook dat, zonder af te doen aan de inhoud, de prediking helder, verstaanbaar en voor ieder begrijpelijk is. Dit moet gebeuren in hedendaagse taal die ook voor jongeren en (jonge) kinderen herkenbaar en aansprekend is, die van inzicht in hun leefwereld getuigt en daarop aansluit. Belangrijk is ook dat de predikant door structuur en lengte van de preek rekening houdt met het opnamevermogen van de gemeente.

3.3 Sacramenten

3.3.1 Heilige Doop

De Heilige Doop is een teken en zegel van het verbond dat God met ons opricht. In de Bijbel openbaart God zich als de God van het verbond. Dat betekent dat God zich bindt aan zijn beloften, en bovendien: God houdt zich altijd aan Zijn Woord. Opgenomen zijn in Gods verbond betekent dan ook dat God Zijn beloften ook aan ons persoonlijk heeft verzegeld. Die beloften zijn: vergeving van zonden en eeuwig leven.

Een verbond bestaat tussen twee partijen. Jezus Christus, de Middelaar van het verbond, heeft voor ons de verbondsvoorwaarden volkomen vervuld, waardoor wij aanspraak kunnen maken op de vervulling van Gods beloften. Dit alles rust in het verzoeningswerk van Jezus Christus. Het is dan ook een genadeverbond. Door de Doop, die van God uitgaat, zijn we er zeker van dat God Zijn verbond met ons opricht. Dit schenkt aan gelovigen de rijke troost van zekerheid (overigens een kenmerk van het geloof).

De Bijbel spreekt over het heilsaanbod aan volwassenen in zendingssituaties, alsook over het heilsaanbod aan zuigelingen (in de lijn van Gods verbond; zie ook de zogeheten 'huisteksten': Hand. 16 : 15, 16 : 33 en 1 Kor. 1 : 16). Daarom kennen wij de volwassendoop, alsook de kinderdoop.

Volwassenen, die 'vanuit ongelof tot geloof gekomen zijn' en als kind niet gedoopt zijn, mogen Gods teken van de doop ontvangen. Zij worden gedoopt in aansluiting op het afleggen van openbare belijdenis van het geloof.

In de Bijbel zien we dat God óók de kinderen nadrukkelijk in zijn verbond opneemt. Wanneer God zijn verbond opricht met Abraham, de vader van alle gelovigen, en de besnijdenis instelt, geeft God uitdrukkelijk bevel ook de kinderen te besnijden. In het Nieuwe Testament zien we dat de Doop de vervulde vorm van de besnijdenis is.

Op grond van Gods Woord kennen wij ook de kinderdoop en wordt de doop bediend aan de jonge kinderen van de gemeente. Hierbij zal gebruik worden gemaakt van het hertaalde doopformulier, waarin het onderwijs over de doop nader is uitgewerkt.

De gemeente hanteert een ruime dooppraktijk. Uitgangspunt is dat de doop niet wordt onthouden. De grond voor de bediening is wel het geloof van (één van) de ouders.

Ieder kind van ouders uit onze gemeente kan gedoopt worden. Eén van beide ouders dient hervormd of protestants dooplid of belijdend lid te zijn. Volgens de belijdenis van onze gemeente en het doopformulier, waar men mee instemt, behoort er kerkelijk meeleven te zijn. In bijzondere gevallen kan tot dopen worden overgegaan wanneer er geen kerkelijk meeleven is geweest, maar dit is wel een onderwerp dat naar voren moet komen in het doopgesprek. Met de doop wordt immers – van onze kant – ook toewijding aan de dienst van de Heere beloofd. Hoe wil men dit in de toekomst in de praktijk brengen?

Op de doopzitting of tijdens een doopgesprek, waarbij zo mogelijk beide ouders aanwezig zijn, willen wij als kerkenraad het formulier verduidelijken en de verantwoordelijkheid vooral bij de ouders zelf leggen of zij bereid zijn voor God en zijn gemeente het 'ja' uit te spreken. Tijdens het doopbezoek wordt op meer persoonlijke wijze over de Heilige Doop en haar betekenis voor het gezin gesproken. Met name zal daarbij het grote belang van de vreze des Heeren aan de orde komen.

Indien de ouders dooplid zijn, worden zij op de noodzaak van het doen van openbare belijdenis van het geloof gewezen. Deze belijdenis wordt in het formulier, met name in de tweede doopvraag, verondersteld. Gelet op de kerkelijke situatie zal de zinsnede uit het doopformulier: 'En in de christelijke kerk alhier', betrekking hebben op de gereformeerde belijdenisgeschriften. Het is van belang dat er een goede nazorg wordt gedaan door predikant en/of ouderling.

De uiteindelijke verantwoordelijkheid blijft bij de ouders rusten.

3.3.2 Heilig Avondmaal

Het Heilig Avondmaal is ingesteld door Jezus Christus en sterkt ons in het geloof. *"Het Avondmaal des Heeren betuigt ons dat wij volkomen vergeving van al onze zonden hebben door de enige offerande van Jezus Christus, die Hij Zelf eenmaal aan het kruis volbracht heeft"* (Heidelbergse Catechismus, antw. 80). Door middel van het Avondmaal worden wij, de leden, bevestigd in onze verbondenheid met ons Hoofd, Jezus Christus, die door Zijn Heilige Geest zelf als Gastheer aanwezig is bij de maaltijd en Wiens lichaam en bloed als tekenen en zegelen van de verzoening worden voorgesteld in brood en wijn. Ook worden wij, de lidmaten, bevestigd in onze onderlinge verbondenheid en eenheid. Op deze wijze oefenen wij in het Heilig Avondmaal gemeenschap met Christus en met elkaar.

Het Avondmaal is de verbondsmaaltijd. Aangezien ook de kinderen tot Gods verbond behoren, dienen zij aanwezig te zijn bij de Avondmaalsviering. Echter, uit de woorden van de apostel Paulus wordt duidelijk dat voor een juiste Avondmaalsviering onderscheidingsvermogen bij de deelnemers aan het Avondmaal noodzakelijk is: *'onderscheidende het lichaam en bloed des Heeren'*. Van kinderen kan en mag niet verondersteld worden dat zij dat onderscheid al hebben. Als een objectief criterium hanteren wij daarom de openbare belijdenis van het geloof; wij staan hiermee in de lijn van de kerk van de reformatie. Dit betekent dat door het afleggen van openbare geloofsbelijdenis toegang tot het Heilig Avondmaal wordt verkregen.

Het Heilig Avondmaal is ingesteld door de Heere Jezus zelf. (Zie Luk. 22, 1 Kor. 11 en het begin van het klassieke Avondmaalsformulier). Bij de Avondmaalsviering zal gebruik worden gemaakt van het hertaalde Avondmaalsformulier.

De viering van het Heilig Avondmaal vindt viermaal per jaar plaats en is toegankelijk voor de belijdende lidmaten die niet onder censuur staan en voor gastleden.

Van lidmaten die van elders komen en wensen deel te nemen aan het Heilig Avondmaal, wordt verwacht dat zij dit vooraf kenbaar maken aan de kerkenraad. Beide wijkgemeenten kennen op de voorafgaande zondag een voorbereiding op het Heilig Avondmaal, door het lezen van de helft van het formulier. Is er op bedoelde zondag enkel een middagdienst dan wordt in ieder geval in de voorbede aandacht aan de voorbereiding besteed. Wijk West heeft het gebruik om in de week van voorbereiding als kerkenraad bijeen te komen voor een korte bezinning.

De middagdienst zal altijd het karakter dragen van dankzegging en nabetrachting.

Elke viering van het Heilig Avondmaal wordt voorafgegaan door een *censura morum*, waarbij mondeling via de predikant of schriftelijk via de scriba eventuele bezwaren kunnen worden ingebracht.

Voor hen die niet naar de kerk kunnen komen en via de kerkradio, internet of via bandjes of usb-sticks de kerkdiensten meemaken, is er gelegenheid Heilig Avondmaal te vieren tijdens een korte bijeenkomst in een zaal van de Pauluskerk. Deze viering vindt plaats op de zondag waarop het Heilig Avondmaal in het midden van de gemeente wordt gevierd en wordt beschouwd als een voortzetting ervan.

De wijkgemeente Centrum-Oost doet ook ambtelijk mee aan de viering van het Heilig Avondmaal in Huis ter Leede. Daartoe worden bij voorkeur de wijkouderling van Huis ter Leede en een diaken aangewezen.

3.4 Jeugd en Geloofsopvoeding

3.4.1 Catechese

Alle catechisanten komen doorgaans op maandagavond bij elkaar in de Rehobothzaal van de Pauluskerk. Er wordt begonnen met zingen en gebed, waarna een van de predikanten, een pastoraal medewerker of eventueel een andere mentor het onderwerp van de avond centraal inleidt. Daarna gaan kleine

groepjes catechisanten met hun vaste mentor mee om ergens op een plek in het gebouw het onderwerp verder door te spreken. Na deze bespreking wordt door de mentor in de groep afgesloten. De predikant en mentoren evalueren daarna nog de verwerking en bespreken met elkaar nog het onderwerp voor de volgende week. Het ligt in de bedoeling de onderwerpen zo te kiezen dat alle aspecten van de geloofsleer binnen 6 jaar (voor jongeren van 12 t/m 17 jaar) één of meer keren aan de orde komen. Daarnaast wordt in het winterseizoen nog een tweetal ouderavonden met een bepaald onderwerp gepland, om de ouders zoveel mogelijk bij de catechese te betrekken.

3.4.2 Belijdeniscatechese

De belijdeniscatechese wordt beurtelings gegeven door één van de beide wijkpredikanten van Centrum-Oost en West, aan hen die zich voorbereiden op de openbare belijdenis van het geloof in het midden van de gemeente. De dienst van openbare geloofsbelijdenis wordt in wijkgemeente West bij voorkeur op de Palmzondag en in wijkgemeente Centrum-Oost bij voorkeur op de eerste zondag na Pasen gehouden onder leiding van de predikant die deze catechese heeft verzorgd. In de week voorafgaande aan deze dienst zal een aannemingsavond worden gehouden met een afvaardiging van de kerkenraden van Centrum-Oost en West.

3.4.3 Kindercatechese

De wijkgemeenten West en Centrum-Oost organiseren samen voor kinderen van de groepen 7 en 8 van het basisonderwijs de zogenoemde kindercatechese. Het gaat hierbij om een eenvoudige vorm van catechese, waarin het vooral gaat om Bijbelkennis. De kindercatechese wordt per seizoen beurtelings door een van beide wijkpredikanten verzorgd.

3.4.4 Jeugdwerk

Het jeugdwerk is met name het aandachtsgebied van de Hervormde Jeugdraad (HJR) die als orgaan van advies en bijstand verbonden is aan de beide wijkkerkenraden van Centrum-Oost en West. Hier is dus sprake van een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid. Binnen de wijkkerkenraad is een jeugdouderling belast met het begeleiden van diverse jeugdactiviteiten. Hij heeft zitting in het moderamen van de HJR. In het overleg van de beide moderamina van Centrum-Oost en West, wordt in beginsel eens per jaar een afvaardiging van de Hervormde Jeugdraad uitgenodigd om verslag te doen van de werkzaamheden en de gang van zaken te bespreken. In de vergaderingen van de wijkkerkenraden en via een jaarverslag wordt verantwoording afgelegd van het gevoerde beleid.

3.4.5 Relatie kerk en school

Voorheen waren er duidelijker relaties tussen de ouders, de school en de kerk als het gaat om de (geloofs)opvoeding van het kind. In de loop van de tijd is de inhoud van deze relaties veranderd. In Leerdam zijn er vanuit de Protestantse Gemeente Leerdam geen contacten met de scholen of koepelorganisaties daarvan.

In de huidige tijd met de breedte aan levensbeschouwingen waarmee kinderen op de scholen in aanraking komen, vraagt de relatie tussen de scholen en de kerk versterking. Beseft wordt dat dit in Leerdam niet eenvoudig ligt vanwege de vele kerken. Ook bestaat het gevaar dat de verschillen tussen de kerken geaccentueerd worden, wanneer in gesprek gegaan wordt over de inhoud van de relatie kerk en school. De kerkenraad is echter bereid waar mogelijk het gesprek aan te gaan of te ondersteunen.

Verder kan de kerkenraad ouders stimuleren bij de schoolkeuze voor hun kinderen te kiezen voor christelijk onderwijs en hen stimuleren zitting te nemen in een bestuur of medezeggenschapsraad van een school om te waken over de christelijke beginselen van het onderwijs. Bij beroepskeuze kan de kerkenraad wijzen op een functie in het christelijk onderwijs.

Vanuit de Protestantse Gemeente Leerdam wordt aan openbare basisscholen de mogelijkheid geboden desgewenst godsdienstonderwijs te laten verzorgen.

3.5 Pastoraat

3.5.1 Algemeen

In het pastoraat gaat het om de herderlijke zorg aan de gemeenteleden. De gemeente wordt door de Heere Jezus Zijn kudde genoemd. Hij is hiervan de Herder. Deze kudde moet worden geweid en gehoed. Dit werk is opgedragen aan de ambtsdragers in de gemeente. Zij vertegenwoordigen Christus en hebben onder de Opperherder de gemeente te weiden in het Woord en opzicht over de kudde te houden.

Met het weiden van de kudde dient te worden gedacht aan het voeden van de schapen met het 'Brood des Levens' en aan het waken over de geestelijke welstand en het geestelijk welzijn van de gemeente: de schapen dienen te worden vermaand en getroost.

Het pastoraat richt zich op alle gemeenteleden. Deze gemeenteleden kunnen zowel in de geografische gemeente, als ook buiten de geografische gemeente wonen. In het laatste geval behoort men dan via perforatie tot de wijkgemeente.

3.5.2 Huisbezoek

Een belangrijk onderdeel van de pastorale arbeid in de gemeente is het huisbezoek. *'Het doel van het huisbezoek is de gelovigen te bewaren bij het Woord, hen geestelijk te doen groeien in geloof en liefde, hen de weg te helpen vinden in gehoorzaamheid aan Gods gebod. Wie afdwalen of verachten, moeten worden teruggebracht. Wie de Heere niet kennen, moeten tot geloof en bekering worden geroepen'* (citaat dr. W.H. Velema). Tijdens het huisbezoek komen in principe alle onderwerpen van het leven aan de orde; steeds in het licht van het Woord van God. Tijdens het huisbezoek zal worden gevraagd naar vrucht van de prediking en vruchten van geloof en bekering.

Daarnaast is er tijdens de huisbezoeken aandacht voor specifieke zorgen en vragen van het gezin of van alleenstaanden. Ook wordt tijdens de

huisbezoeken gesproken over het doen van belijdenis van het geloof en het gebruik van de sacramenten.

Het huisbezoek is bedoeld voor de gehele gemeente en wordt met name verricht door de wijkouderlingen, zo mogelijk samen met wijkbroeders. De minimale bezoekfrequentie is eenmaal per twee jaar. Afhankelijk van de omstandigheden, zoals eenzaamheid bij (oudere) alleenstaanden kan de bezoekfrequentie hoger liggen.

3.5.3 Ouderenpastoraat

De belangrijkste taak van de wijkouderling is het bezoeken van de gemeenteleden in zijn wijk. De bedoeling is dat hij de ouderen in zijn wijk vaker bezoekt dan de gebruikelijke frequentie van eens in de twee jaar. Ook kunnen bijzondere omstandigheden aanleiding geven voor frequenter bezoek. In verband met de toenemende vergrijzing is voor de wijkgemeenten Centrum-Oost en West gezamenlijk een pastoraal medewerker aangetrokken. De bedoeling is dat deze medewerker gedurende een aantal dagdelen per week bezig is, naast de wijkouderling, met het reguliere bezoekwerk onder de gemeenteleden van tachtig jaar en ouder en onder andere ouderen, voor zover zij door hun omstandigheden in aanmerking komen voor pastoraal bezoek. Daarnaast verricht hij de uit dit pastoraat voortvloeiende werkzaamheden, zoals het begeleiden van ouderen in de laatste levensfase, evenals het verzorgen van een eventuele rouwdienst, dit in overleg met de familie.

Het werk gebeurt in nauwe samenwerking met en onder supervisie van de beide wijkpredikanten.

3.5.4 Huwelijk, echtscheiding en samenwonen

Het huwelijk mogen wij in Bijbels perspectief zien als een instelling van God en een geschenk dat Hij bij de schepping aan de mensen heeft gegeven. In de Bijbel wordt op vele plaatsen gesproken over een huwelijk als een verbond voor het leven van één man en één vrouw (zie o.m. Gen. 2 : 24; Matth. 19 : 4 – 6; Efeze 5 : 22 en 23).

Al kan de onder ons geldende burgerlijke huwelijkssluiting niet direct aan Bijbelse uitspraken worden ontleend, indirect ligt de gedachte eraan geheel in de lijn van het Bijbelse getuigenis. Op verschillende plaatsen in Gods Woord komt tot uitdrukking dat het huwelijk als trouwverbond slechts rechtsgeldigheid heeft, wanneer het onder getuigen tot stand is gekomen; vgl. Genesis 24 en 29, Ruth 4, Joh. 2, Matth. 19 en Efeze 5 : 28 - 33. Seksualiteit is een geschenk van God. Seksuele geslachtsgemeenschap is door God bedoeld binnen de omheining van het huwelijk. De Bijbelse grondlijn is, dat de lichamelijke éénwording is voorbehouden aan het huwelijk. Zie hiervoor Genesis 2 : 24; Exodus 22 : 16, Deut. 22 : 13 e.v., Math. 1 : 18 e.v. en 1 Kor. 6 : 13 en 7 : 2 en 9.

Met een beroep op de Bijbel kan de kerkenraad alleen medewerking geven aan de inzegening van een wettig voor de overheid gesloten monogaam huwelijk als de enige door God gewilde samenlevingsvorm van man en vrouw.

Voorafgaand aan de inzegening van het huwelijk heeft de predikant namens de kerkenraad een pastoraal gesprek met het bruidspaar. In principe kan

iedereen kerkelijke inzegening aanvragen, als een van de twee huwelijkspartners lid of dooplid is van onze gemeente en kerkelijk meelevend is. Zolang geen van beiden PKN-lid zijn, is een huwelijksdienst onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad niet mogelijk. Verder wordt in dit gesprek ook de gang van zaken rond de huwelijksdienst aan de orde gesteld.

Een oecumenische inzegening van een gemengd huwelijk met voorgangers uit verschillende kerken of geloven wordt afgewezen. De leiding van de dienst dient te berusten bij de predikant die onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad voorgaat. In bijzondere gevallen kan worden gezocht naar een invulling, waarbij er in een ondergeschikte rol enige ruimte wordt geboden aan een andere geestelijke. Een mogelijkheid zou de Bijbellezing en/of het aanbieden van de huwelijksbijbel kunnen zijn. Leidend hierbij is dat de kerkenraad verantwoordelijkheid moet kunnen blijven dragen voor de inrichting van de dienst.

Ongehuwd samenwonen moet volgens bovenstaande Bijbelse gegevens als zondig worden afgewezen. In onze huidige maatschappij wordt het huwelijk echter steeds minder als vanzelfsprekend ervaren.

Indien bekend is dat leden van de gemeente van plan zijn te gaan samenwonen of reeds samenwonen, zal de wijkouderling een pastoraal bezoek brengen, waarbij wordt getracht hen in liefde te wijzen op de Bijbelse lijn en de heilzame bedoeling van God met het huwelijk. Tevens zal op pastorale wijze duidelijk worden gemaakt dat de kerkenraad in die situatie niet zomaar kan instemmen met een eventuele later ontstane wens van een kerkelijke bevestiging en inzegening van een huwelijk.

In onze wijkgemeenten wordt niemand afgewezen op grond van zijn of haar geaardheid of gevoelens.

Ten aanzien van het hertrouwen van gescheiden gemeenteleden staat de kerkenraad op het standpunt dat dit van geval tot geval wordt beoordeeld. In de Bijbel wordt alleen overspel als grond voor scheiding genoemd. Pastoraal kunnen er soms meer redenen zijn dat een huwelijk niet kan worden voortgezet, zoals wanneer een huwelijk geen huwelijk meer is en kan zijn of wanneer er sprake is van onhoudbare situaties. Tegelijk geeft dit ook een moeilijke afweging. Er zijn immers ook Bijbelse noties als trouw, geduld en verzoening. Elke situatie vraagt dan een afzonderlijke, eigen beoordeling, die een grote beperking geeft aan het formuleren van algemeen beleid hoe een kerkenraad hiermee moet omgaan.

Pastoraat op het gebied van relaties vereist de grootst mogelijke zorgvuldigheid. Dit geldt vooral wanneer blijkt dat er binnen een huwelijk relatieproblemen zijn ontstaan tussen man en vrouw of tussen ouders en kinderen. Deze zorgvuldigheid geldt eveneens ten aanzien van verzoeken tot huwelijksbevestiging en inzegening van ongehuwd samenwonenden en van gemeenteleden die na echtscheiding opnieuw willen trouwen. De persoonlijke omstandigheden en motieven waarom in die situaties om een huwelijksinzegening wordt gevraagd, zullen in een diepgaand pastoraal gesprek moeten worden beoordeeld. Daarna zal in een vergadering van de kerkenraad een besluit worden genomen.

De kerkenraad vindt het heel belangrijk dat in catechese, prediking en pastoraat regelmatig aandacht wordt geschonken aan de Bijbelse lijn ten aanzien van huwelijk en seksualiteit, waarbij niet wordt voorbijgegaan aan samenwonen, echtscheiding, hertrouwen na echtscheiding, kinderloosheid en homoseksuele geaardheid.

Tijdens de huwelijks catechese kunnen, naast de bespreking van de betekenis van een duurzaam huwelijk, ook genoemde onderwerpen worden behandeld.

Bij een huwelijk van gemeenteleden wordt hen voor de periode van een jaar een gratis abonnement op de bladen Alle Volken (van de GZB) en Tijding (van de IZB) aangeboden. De predikant vraagt deze abonnementen voor hen aan.

3.5.5 Ziekenzalving

Een gemeentelid kan bij ernstige ziekte verzoeken om ziekenzalving, waarbij een beroep wordt gedaan op het hierop betrekking hebbende tekstgedeelte in Jacobus 5. De kerkenraad realiseert zich, dat het in dat tekstgedeelte primair gaat om het gebed en de voorbede. Wanneer een ernstig ziek gemeentelid uitdrukkelijk om ziekenzalving verzoekt, ziet de kerkenraad evenwel geen bezwaar hieraan medewerking te verlenen.

Naar aanleiding van het verzoek zal dan met de zieke worden gesproken over de betekenis van gebed en zalving en over de verwachting die er leeft.

Duidelijk moet zijn, dat de ziekenzalving een symbolische handeling is en geen magisch ritueel, waarop genezing volgt. Het gaat om gebed en een zich gelovig overgeven aan de wil van God, Die ook in de ziekte nabij is, waarbij het gebed en de verwachting zich mogen richten op heil, wellicht lichamenlijk, maar bovenal geestelijk.

Het verzoek wordt besproken in de kerkenraad of, bij spoed, met de predikant. Bij instemming wordt in de zondagse eredienst, voorafgaande aan de ziekenzalving, aan de gemeente meegedeeld aan wie er ziekenzalving zal worden bediend en wanneer die zal plaatsvinden en wordt de gemeente opgeroepen voorbede te doen voor de zieke.

De ziekenzalving zelf is een eenvoudig ritueel in de eigen kring.

3.5.6 Overlijden

Een begrafenis is in de eerste plaats een zaak die de nabestaanden aangaat. Wanneer een overlijden is gemeld, bezoekt de predikant of pastoraal medewerker zo spoedig mogelijk de nabestaanden. Er vindt pastorale begeleiding plaats voor en na de begrafenis. Dit wordt gedaan door de predikant of de pastoraal medewerker en de wijkouderling. De wijkpredikant of de pastoraal medewerker heeft doorgaans de leiding van de rouwdienst. Hiervan kan worden afgeweken in overleg met de nabestaanden.

Crematie

Een aantal jaren geleden was de begrafenis de enige vorm om de laatste eer te bewijzen aan familieleden die door de dood ons ontvallen zijn. Daarna is een nieuwe vorm opgekomen, de crematie.

Als wijkgemeenten kunnen wij ook hiermee te maken krijgen.

De kerkenraad heeft zich beraden over het beleid ten aanzien van crematie en uitgesproken dat begraven berust op Bijbelse gronden en dat als zodanig het cremeren van onze doden niet past bij een christelijke levensstijl. In voorkomende gevallen wordt deze geloofskeuze ook aan de gemeenteleden uitgedragen.

Wel realiseert de kerkenraad zich dat rond het overlijden van familieleden ook persoonlijke gevoelens soms tot een andere keuze leiden. Wanneer bij overlijden van een gemeentelid wordt gekozen voor crematie, zullen – evenals nu al bij een begrafenis gebeurt – de nabestaanden pastoraal worden begeleid in het verlies en gemis. Uit pastorale overwegingen is er bereidheid ook medewerking te geven aan een rouwdienst, die geleid wordt door een wijkpredikant of pastoraal medewerker. Deze medewerking wordt alleen verleend, wanneer de rouwdienst wordt gehouden in een ruimte buiten een crematorium. Voor deze dienst kan desgewenst ook een kerkelijk gebouw beschikbaar worden gesteld.

3.5.7 Signaalfunctie in de wijken

Alle ambtsdragers binnen de kerkenraad dienen met open ogen en oren in de wijk werkzaam te zijn en eventuele opgevangen signalen door te spelen naar elkaar (hetzij diaken, wijkouderling, ouderling-kerkrentmeester of predikant; maar eventueel ook naar de pastoraal medewerker of diaconale bezoekzusters). Een en ander dient onder de geldige geheimhoudingsplicht te geschieden en alleen de betrokken ambtsdragers aan te gaan.

Tijdens de reguliere kerkenraadsvergadering kan dit onder het agendapunt Pastoralia geëvalueerd worden.

3.6 Diaconaat

Het College van Diakenen heeft tot taak het diaconaat binnen de gemeente te bevorderen. Diaconaat betekent dienstbaar zijn, bereid zijn de ander met de daad te helpen. Dit dienstbetoon zal pas gestalte krijgen als de gemeente hierin meedoet. De diakenen zijn geroepen hierin leiding te geven, te coördineren en voor te gaan. De taken van een diaken blijven echter niet tot de gemeente beperkt. Ze gaan verder, zelfs wereldwijd. Je zou het werk kunnen verdelen in steeds groter wordende kringen. Bijvoorbeeld:

- eigen diaconale taken
- hulpdienst en jeugddiaconaat
- Oost-Europa / Afrika / China
- noodhulp bij hongeraardbevingen/natuurrampen.

Wat is de achtergrond van waaruit dit alles gebeurt?

'Diaken' betekent oorspronkelijk 'tafelgenaar'. Dit komt vanuit Hand. 6 waar diakenen worden aangesteld. De apostelen waren zo druk met de verkondiging van het Evangelie, dat een groep mensen vergeten werd bij de dagelijkse maaltijden. Om deze zorg op te lossen, besloot men mannen aan te stellen die zich bezig zouden houden met de ordening van de maaltijdverstrekkingen.

Hun taak was 'het bedienen der tafels' (Grieks: diakonein). Hier tekent zich de gestalte af van de diaken, die in de loop der tijden de armenzorg op zich heeft genomen.

In Hand. 6 zien we, dat het diakenambt een voluit geestelijk ambt is. Er worden mannen aangesteld, die vol van de Heilige Geest zijn, over een goed getuigenis beschikken en wijsheid bezitten.

Bij het diaconaat kunnen onder meer de volgende activiteiten worden onderscheiden:

- bezoeken van gemeenteleden in moeilijke omstandigheden en waar nodig verlenen van financiële ondersteuning;
- bieden van steun aan en bezoeken van hen die (pas) weduwe of weduwnaar zijn geworden;
- organiseren van het Kerstfeest of Paasfeest voor bejaarde (oude) gemeenteleden;
- verzorgen van een attentie rond de feestdagen;
- permanente aandacht en zorg aan de plaats van de anders begaafden binnen de gemeente;
- inzamelen van de collecten samen met de kerkrentmeesters;
- verrichten van de ambtelijke dienst tijdens de viering van het Heilig Avondmaal;
- betrekken van gemeenteleden bij de verschillende diaconale taken zoals: auto-ophaaldienst, bezorgen van de attenties rond de feestdagen, en dergelijke;
- het beoordelen van penibele situaties bij personen en gezinnen, met het doel hen daar waar noodzakelijk financieel en/of materieel te ondersteunen;
- het geven van giften aan diverse landelijke stichtingen.

3.7 Kerkrentmeesterlijk Beheer

Het College van Kerkrentmeesters behartigt de stoffelijke belangen van de gemeente. Het College van Kerkrentmeesters fungeert hierbij als uitvoerend orgaan.

Aangezien het College overeenkomstig zijn eigen beleidsplan werkt, wordt op deze plaats niet nader op zijn taak en werkwijze ingegaan.

Het College van Kerkrentmeesters heeft in een handboek beschreven op welke wijze het beheer van de Protestantse Gemeente Leerdam is geregeld.

3.8 Missionaire opdracht

Bijbelse lijnen m.b.t. de evangelieverkondiging

De Bijbel leert dat het leven vanuit de genade van Jezus Christus alle terreinen van het menselijk bestaan doortrekt. Deze integratie van het geloof in het normale leven is essentieel voor evangelisatie. Bij de Bijbelteksten die tot deze gedachte aanleiding geven (bijvoorbeeld Mattheüs 5 : 13 t/m 16 en

Johannes 20 : 21) moet worden opgemerkt dat de Heere Jezus *constateert* dat wij het zout der aarde en Zijn getuigen zijn. Het uitdragen van geloof door leven en werken is als vanzelf verbonden met het christen-zijn. Een gelovige *is* een gezondene; een christen draagt het evangelie uit. Evangelisatie en zending behoren daarmee tot het wezen van het christen-zijn. Evangelisatie dichtbij en veraf dient te huizen in het hart van de christelijke gemeente. De christelijke gemeente heeft een taak voor de wereld waarin we leven, namelijk het uitdragen van het geloof. Christus zelf onderstreept dit nog eens door de kerk expliciet de Evangelieverkondiging op te dragen: *'Ga heen in heel de wereld, predik het Evangelie aan alle schepselen. Wie geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden, maar wie niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden. En hen die geloofd zullen hebben, zullen deze tekenen volgen: in Mijn Naam zullen zij demonen uitdrijven; in vreemde talen zullen zij spreken; slangen zullen zij oppakken; en als zij iets dodelijks zullen drinken, zal het hen beslist niet schaden; op zieken zullen zij de handen leggen en zij zullen gezond worden'* (Markus 16 : 15 – 18) en: *'maar u zult de kracht van de Heilige Geest ontvangen, Die over u komen zal; en u zult Mijn getuigen zijn, zowel in Jeruzalem als in heel Judea en Samaria en tot aan het uiterste van de aarde.'* (Hand. 1 : 8).

De opdracht wordt op twee manieren geformuleerd: prediken en getuige zijn. In de grondtekst worden hier twee verschillende woorden gebruikt: *kèrusso* (bekendmaken, luid verkondigen) en *martureo* (getuigen, mede in juridische zin; later ook: martelaar zijn). Beide manieren van het bekend maken van het Evangelie en het Koninkrijk worden de apostelen opgedragen. Deze opdracht geldt ook onverkort voor de christelijke gemeente van nú. De Dordtse Leerregels onderstrepen dit in Hoofdstuk 2, art. V: *'Voorts is de belofte des Evangelies, dat een iegelijk, die in den gekruisigden Christus gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe; welke belofte aan alle volken en mensen, tot welke God naar Zijn welbehagen Zijn Evangelie zendt, zonder onderscheid moet verkondigd en voorgesteld worden, met bevel van bekering en geloof.'*

Het is hierbij van groot belang in te zien dat in beide gevallen het bevel aan een belofte wordt gekoppeld: grote tekenen en de gave van de Heilige Geest, Die kracht geeft en ook woorden om te spreken.

3.8.1 Evangelisatie

De Evangelisatiecommissie is ingesteld voor de wijkgemeenten Centrum-Oost en West en rekt tot haar taak:

- a. het zoeken van methoden/manieren waarmee mensen die het Evangelie niet kennen, weer worden bereikt;
- b. het nemen van daadwerkelijke initiatieven om dit doel te bereiken;
- c. gemeentetoerusting: in de gemeente een proces van bewustwording op gang brengen met betrekking tot evangelisatie.

Ontplooidde activiteiten in de afgelopen jaren zijn:

- Voor zowel jongeren als volwassenen is er een Youth Alpha- c.q. Alpha-cursus georganiseerd, waar men zich (opnieuw) kan verdiepen in het christelijk geloof.
- De Evangelisatiecommissie werkt mee als wijkouderlingen adressen verstrekken om gemeenteleden te bezoeken.

- Er zijn welkomstdiensten georganiseerd met de bedoeling rand- en buitenkerkelijken in een dergelijke dienst over het Evangelie te kunnen vertellen. Na de dienst is er gelegenheid om koffie te drinken en met elkaar in contact te komen.
- Rond de Kerst- en Paasdagen wordt een evangelisatie-actie georganiseerd.
- Medewerking wordt verleend aan de Openluchtdienst en aan een Praise-avond.
- Er zijn cursussen gegeven om het missionair besef in de gemeente te versterken en gemeenteleden toe te rusten.
- Vanuit de Evangelisatiecommissie wordt met enkele andere kerkelijke gemeenten in Leerdam deelgenomen aan activiteiten van de C.E.L.

De doelgroepen van de Evangelisatiecommissie zijn:

1. Alle leden van de gemeente.
2. Buitenkerkelijken: degenen die geen enkele binding met een christelijke kerk hebben.
3. De gemeente: de leden van de gemeente die rondom Woord en Sacramenten samenkomen.

Doelstelling

Het hoofddoel blijft mensen, gedreven door de liefde van Christus, omwille van hun behoud, in contact te brengen met het Evangelie.

Daarnaast heeft de Evangelisatiecommissie zich de volgende doelen gesteld:

- Naast de bestaande activiteiten, toerustingsavonden voor de gemeente beleggen.
- 1 à 2 keer per jaar een nieuwsbrief uitreiken aan de gemeente.
- Onder leiding van een deskundige (GZB/IZB) op het terrein van missiologie meer structuur aanbrengen in de evangelisatie-activiteiten.

De Evangelisatiecommissie heeft in een eigen beleidsplan bovenstaande taak en doelstellingen verder praktisch uitgewerkt.

Samen Eten

Sinds een aantal jaren wordt er elke dinsdagavond in de Pauluskerk tussen 17.30 en 19.00 uur een gratis maaltijd aangeboden aan mensen die daar behoefte aan hebben. De doelgroep die we voor ogen hebben zijn mensen die het (tijdelijk) financieel moeilijk hebben, mensen die eenzaam zijn of mensen die gezelligheid zoeken. We hebben daarbij een ophaalschema ingevoerd voor allen die slecht ter been zijn en op eigen gelegenheid niet kunnen komen. De achterliggende gedachte hierbij is dat we willen omzien naar elkaar, binnen en buiten de kerk, in gehoorzaamheid aan de woorden in Matth.25: 35-40.

3.8.2 Zending

De Zendingscommissie is ingesteld voor de wijkgemeenten Centrum-Oost en West en rekt tot haar taak de gemeente te stimuleren haar roeping te vervullen ten aanzien van en te betrekken bij de Evangelisatieverkondiging over de landsgrenzen heen. Dit doet zij door de gemeenteleden te informeren over het zendingswerk van de Gereformeerde Zendings Bond (GZB) en door werving van financiële middelen voor de GZB.

Activiteiten:

- Het onderhouden van de contacten met de GZB te Driebergen.
- Het stimuleren van het lidmaatschap van de GZB.
- Het onder de aandacht brengen van de jaarlijkse zendingsdag van de GZB.
- Het bevorderen van het lezen van het zendingsblad van de GZB 'Alle Volken'.
- Het beleggen van zendingsavonden.
- Het verzorgen van informatie naar de gemeente toe over het zendingswerk.
- Het bepalen van projecten en de opbrengst van de zendingsbussen.
- Het onderhouden van contacten met zendingsorganisaties, zoals 'Woord en Daad', ZOA-Vluchtelingen zorg, Interserve en MAF, zonder dit ten koste te laten gaan van de GZB (voorschrift van de kerkorde).
- Het adviseren en stimuleren van de kerkenraden in de bezinning op de taak van de zending.
- Het afleggen van een jaarlijkse verantwoording over haar handelen aan de kerkenraden door middel van een financieel jaarverslag.

Momenteel wordt bijgedragen aan het project 'Deelgenoten' van de GZB waarbij de uitzending van Harriëtte Smit naar Bordeaux voor een gedeelte door de wijkgemeenten Centrum-Oost en West financieel wordt gedragen.

Daar Al Nour

In overleg met de stichting 'Evangelie & Moslims' te Amersfoort is besloten om Br. Rakaan Alexman met ingang van 1 juni 2017 aan te stellen als missionair werker voor acht uur per week, voor de tijd van drie jaren. Hij zal de deelnemende kerken helpen bij de uitleg van het evangelie en de diaconale en pastorale zorg voor migranten. Er zijn drie kerken, die dit in gezamenlijkheid geestelijk en financieel mogelijk maken: de Christelijk Gereformeerde Kerk (CGK), en de wijken West en Centrum-Oost van de Hervormde Gemeente.

Financiële ondersteuning wordt ook aangevraagd bij landelijke instanties. Br. Rakaan is voortrekker van een team (kernteam), dat gevormd is uit betrokken gemeenteleden van de drie deelnemende kerken. De bedoeling is om een gemeenschap te vormen waar Arabisch-sprekenden en andere migranten zich welkom weten en thuis gaan voelen. Het project heet Daar al-Nour (huis van licht), want we willen daar het licht van Jezus Christus delen. De Bijbel gaat open, er zal worden gezongen en gebeden, en wellicht ook een maaltijd worden gehouden.

Doelstellingen

- a. Ontwikkelen van een structuur met behulp van de GZB om de gemeente sterker te betrekken bij het werk van de zending.
- b. Stimuleren van de collecte via de zendingsbussen door publicaties en kanselafkondigingen.
- c. Regelmatig een nieuw GZB-project bepalen, waarbij gestreefd wordt naar een eerlijke verdeling tussen de werelddelen Afrika, Azië, Zuid-Amerika en in mindere mate Europa.

- d. Minimaal eenmaal per jaar een avond organiseren waarin een actueel zendingswerk-onderwerp behandeld wordt en/of een zendingarbeider wordt uitgenodigd.
- e. Jongeren betrekken bij en bewuster maken van het zendingswerk door ondermeer de mogelijkheden te onderzoeken over uitzending naar zendinggebieden tijdens vakantieperiode(s).
- f. Bezinnen welke contacten onderhouden kunnen worden en op welke wijze met verwante zendingorganisaties.

Beleid inzake uitzending gemeenteleden

Indien een gemeentelid verlangt te worden uitgezonden in het kader van zending en/of diaconaat wil de kerkenraad zorgvuldigheid betrachten richting gemeenteleden en tegelijk zorgvuldig omgaan met de door de gemeente bijeen gebrachte gelden. Daartoe hebben de beide kerkenraden van wijkgemeenten Centrum-Oost en West het volgende beleid geformuleerd:

- a. De kerkenraden van Centrum-Oost en West werken nauw samen.
- b. Wanneer een gemeentelid zich meldt voor uitzending en daarbij vraagt om financiële ondersteuning en inhoudelijke begeleiding door de gemeente, wordt hij/zij in eerste instantie doorverwezen naar de Gereformeerde Zending Bond (GZB) te Driebergen. De kerkenraad vraagt aan de GZB om advies. Dat advies betreft de geschiktheid van het gemeentelid en een advies over zijn/haar toekomstige werksituatie.
- c. De kerkenraad neemt kennis van het advies van de GZB en neemt een beslissing. Naast het advies van de GZB neemt de kerkenraad ook in overweging de vraag of de hulpvraag past bij de identiteit van onze gemeente en of er een kerkelijke verantwoordelijkheid kan worden genomen voor het zendingswerk en/of diaconale werk.
- d. In dit hele proces wordt nauw samengewerkt met de Zendingcommissie en/of het College van Diakenen.
- e. Wanneer de kerkenraad een positief besluit neemt, wordt dit duidelijk gecommuniceerd aan de gemeente. Het gemeentelid wordt uitgezonden (gewoonlijk in een kerkdienst) namens de gemeente. De Zendingcommissie en/of het College van Diakenen neemt/nemen de daarbij behorende verantwoordelijkheid op zich.

3.9 Toerusting

Dit onderdeel wordt eveneens als zeer belangrijk gezien. Het is immers van levensbelang dat de gemeente, jong en oud, onderwezen wordt in het Woord van God. De gemeente zal gestimuleerd worden dit vooral ook te laten geschieden in de gezinnen zelf. Daarnaast zullen vanuit de gemeente diverse activiteiten worden ontplooid met een vormend en toerustend karakter. Als voorbeelden hiervan worden genoemd: Jonge Lidmatenkring, Bijbelkringen en Bijbelavonden. Aangezien regelmatig nieuwe initiatieven worden ontplooid is de opsomming niet uitputtend.

3.9.1 Toerusting / versterking gemeenschap

In toenemende mate wordt van gemeenteleden in de verschillende maatschappelijke verbanden waarin zij zich bewegen, rekenschap gevraagd van hun christen zijn. Dit vraagt van ieder een duidelijke en persoonlijke geloofskeuze, waarbij het belangrijk is dat deze keuze kan worden ver(ant)woord en verdedigd.

De kerkenraad onderkent het belang gemeenteleden hiertoe toe te rusten en hun weerbaarheid te versterken.

In een samenleving waarin het leven naar christelijke normen en waarden niet vanzelfsprekend is, is het belangrijk dat onderlinge gemeenschap wordt ervaren en getoond. Bestaande netwerken in de gemeente als diaconaal bezoekwerk, klussendienst, onderlinge hulp, en dergelijke kunnen samenbindend werken. De kerkenraad vindt het belangrijk bestaande netwerken te stimuleren en eventueel uit te bouwen.

In dit kader kan ook van belang zijn dat gemeenteleden zicht hebben op welke wijze zij in de gemeente dienstbaar kunnen zijn. Daartoe is een overzicht met activiteiten opgesteld. De bedoeling is dat dit bij nieuwe gemeenteleden, nieuwe belijdende leden en bij/na een huisbezoek onder de aandacht wordt gebracht om hen inzicht te geven in de verschillende activiteiten in de gemeente, maar ook met de vraag om daarop te reageren hoe zij willen bijdragen aan de opbouw van de gemeente.

3.9.2 Preekbespreking

Het is al langer gebruik dat voor de jongeren enkele keren per jaar een preekbespreking wordt gehouden, veelal na een themadienst. In de Grote Kerk wordt deze na de tweede dienst van die zondag voorafgegaan door een broodmaaltijd.

Intussen is ook ervaring opgedaan met een preekbespreking, waarvoor alle gemeenteleden zijn uitgenodigd. Dit biedt de mogelijkheid voor jongeren en ouderen elkaar te ontmoeten en over geloofszaken in gesprek te komen. Zo kan het inlevingsvermogen in de ander versterkt worden en kan men van elkaar leren. Gelet op de positieve ervaringen hiermee, zullen meer preekbesprekingen in deze opzet worden gehouden. De preekbespreking waarbij jongeren en ouderen samenkomen zal om praktische redenen plaatsvinden in de Pauluskerk na de tweede dienst.

3.10 *Organisatie van de wijkgemeenten*

3.10.1 Ambten

De Bijbel spreekt van ouderlingen, opzieners en diakenen. Wij moeten hierbij tevens denken aan het ambt van herder en leraar, waarvan Paulus in Efeze 4 melding maakt. Deze drie ambten, predikant, ouderling en diaken, weerspiegelen elk op zichzelf het unieke ambt van Christus, namelijk Christus als profeet, priester en koning.

Het profetisch ambt vindt een vertolking in de arbeid van de herders en leraars. Het koninklijk ambt van Christus zet zich voort in de taak van de ouderlingen om de gemeente te regeren en het priesterlijk ambt vindt zijn weerslag in het ambtswerk van de diakenen.

Tot het bijzondere ambt worden slechts mannelijke lidmaten van de gemeente geroepen. In navolging van Gods Woord zijn wij van mening dat de vrouw een eigen, niet ondergeschikte, plaats heeft in de gemeente. Het is hier niet de plaats om uitgebreid op deze visie in te gaan, derhalve vermelden wij kort de volgende overwegingen:

- Bij de vraag naar het ambt moeten we de hele Bijbel laten spreken en niet een paar teksten uit het verband rukken en daar allerlei conclusies aan verbinden. Evenmin mogen wij teksten die uitgelegd kunnen worden als zijnde tegen de vrouw in het ambt, tijd- en cultuurgebonden beschouwen.
- De plaats van de vrouw ten opzichte van de man is bij de schepping gegeven; zij is wel gelijkwaardig, maar niet gelijk aan de man. Bij de zondeval is deze verhouding verstoord en zal de man heerschappij over de vrouw hebben (Gen. 2: 16)
- In Christus wordt deze heerschappij ons liefdevol getekend als dienend hoofd-zijn (Ef. 5: 22-33). Zo bevestigt het Nieuwe Testament enerzijds de gelijkwaardigheid (Gal. 3:28); en anderzijds de niet-gelijkheid.
- De Oudtestamentische lijn van alleen mannelijke ambtsdragers wordt door de Heere Jezus bevestigd en loopt door in het Nieuwe Testament. Ook daar vinden we geen vrouwen in godsdienstige ambten als zodanig, maar zij werken wel volop mee in de gemeente.

Bij de kandidaatstelling van ambtsdragers (ouderlingen en diakenen) gelden de volgende aandachtspunten:

1. Geloof en geestelijk leven. De ambten zijn gaven van Christus tot opbouw van zijn gemeente, tot volmaking der heiligen, tot het werk der bediening, tot opbouw van het lichaam van Christus.
2. Heilig Avondmaal. Voor de ambtsdragers geldt dat van de verkozenen wordt verwacht, dat het geloof, uit liefde tot Christus en in gehoorzaamheid aan Hem, in leer en leven tot uiting komt in het belijden van de naam van Christus, in het bijzonder bij de viering van het Heilig Avondmaal.
3. Een trouwe kerkgang en betrokkenheid bij het gemeenteleven door de week zijn noodzakelijk.
4. Levenservaring, wijsheid en kennis. Een evenwichtige persoonlijkheid met wijsheid in het omgaan met de naaste. Kennis van Gods Woord en een zekere geestelijke volwassenheid.

Het ambt van predikant (dienaar van het Woord) kan worden omschreven in twee punten:

- a. Hij is geroepen leraar te zijn.
- b. Hij is geroepen herder te zijn.

ad a. In zijn roeping leraar te zijn, ligt de nadruk op de verkondiging van het Woord. Daaraan verbonden is de dienst der gebeden en de dienst der sacramenten. Het leraar-zijn vraagt ook de zorg voor de toerusting van de ambtsdragers en de vorming van de gemeente. Voor de jongeren is dat de catechese, voor anderen een Bijbelkring, enzovoort.

De kerkenraad hecht aan een goede voorbereiding van de verkondiging van het Woord. Daar ligt de eerste verantwoordelijkheid van de dienaar van het Woord.

De prediking is dienst der verzoening, pastoraat en diaconaat in het groot.

- ad b. In zijn roeping herder te zijn, ligt eveneens de nadruk op de verkondiging van het Woord. De weide waarin de schapen worden gevoed is het Woord van God. Dat typeert ook de verdere herderlijke zorg, het pastoraat. Dit bestaat uit: ouderenzorg, rouwpastoraat, ziekenpastoraat, crisispastoraat, meeleven rond geboorte, huwelijk, jubileum, enzovoort.

3.10.2 Kerkenraad

In de kerkenraad zijn de onderscheiden ambten vertegenwoordigd. Hij bestaat uit predikant, ouderlingen en diakenen. In zijn dienende en leidende taak binnen de gemeente gaat de kerkenraad zowel over geestelijke als bestuurlijke zaken. De kerkorde geeft een opsomming van taken die aan de ambten zijn toevertrouwd.

Samenvattend zijn de taken van de kerkenraad:

- zorg voor de Woordverkondiging, het pastoraat in - en het onderricht van de gemeente
- opzicht over de gemeente
- leiding geven aan de opbouw van de gemeente
- zorg voor de dienst der barmhartigheid en gerechtigheid in gemeente en wereld
- zorg voor de stoffelijke belangen van de gemeente
- het bevorderen van de plaatselijke oecumene.

3.10.3 Samenstelling en werkwijze

De wijkkerkenraad bestaat uit de predikant, negen ouderlingen, twee ouderlingen-kerkrentmeester, een jeugdouderling en vier diakenen.

Gedurende het gehele jaar, behalve in de zomervakantie, vergadert de kerkenraad normaliter om de zes weken. Bij dringende gevallen wordt een extra vergadering ingelast. Voorafgaande aan de vergadering stelt het moderamen van de kerkenraad een agenda op, die de kerkenraadsleden tezamen met de eventuele overige vergaderstukken minimaal drie dagen voor de vergadering ontvangen. De voorzitter van het moderamen leidt de vergaderingen van de kerkenraad.

De vergaderingen worden geopend met het uitspreken van een gebed, gezamenlijk zingen van een Psalm en Schriftlezing. Hierbij houdt een lid van de kerkenraad in de regel een inleiding.

Van de zeven vergaderingen per jaar vindt er minimaal één gezamenlijke kerkenraadsvergadering (Centrum-Oost en West) plaats. De organisatie en het voorzitterschap van een gezamenlijke vergadering wordt afwisselend door één van beide wijkkerkenraden verzorgd. De gezamenlijke vergaderingen worden door de beide moderamina voorbereid.

3.10.4 Regeling voor de verkiezing van ambtsdragers

1 Verkiezing van een predikant

In afwijking van het bepaalde in Ordinantie 3-4-5 geschiedt de verkiezing van een predikant door de wijkkerkenraad.

2 Verkiezing van ouderlingen en diakenen

2.1 Verkiezingsprocedure

De verkiezing van ouderlingen en diakenen geschiedt volgens de in Ordinantie 3-6-3a t/m 3e geregelde procedure.

2.2 Actief kiesrecht

Stemgerechtigd zijn de belijdende leden van de wijkgemeente. Gastleden hebben geen stemrecht.

2.3 Passief kiesrecht

De verkiezing van ambtsdragers geschiedt uit de mannelijke belijdende leden van de wijkgemeente.

2.4 Tijdstip van de verkiezing

1. De verkiezing van ouderlingen en diakenen vindt in de regel plaats in de maand april/mei. In wijk West is dit ieder jaar het geval, in wijk Centrum-Oost gebeurt dit ieder even kalenderjaar.

2. Wanneer door het bedanken van gekozenen een vacature voortduurt of wanneer een tussentijdse vacature ontstaat, kunnen ook in andere maanden verkiezingen worden gehouden.

2.5 Oproep tot aanbevelingen en verkiezingen

1. De wijkkerkenraad doet de uitnodiging aan de stemgerechtigde leden tot het doen van aanbevelingen, genoemd in Ordinantie 3-6-3, ten minste drie weken voordat de verkiezing plaats heeft.

2. De wijkkerkenraad doet de uitnodiging aan de stemgerechtigde leden om te stemmen ten minste acht dagen voordat de verkiezing plaats heeft.

2.6 Wijze van verkiezen

Ouderlingen en diakenen worden in de regel gekozen tijdens een vergadering van stemgerechtigde leden, maar een stemming kan, indien de kerkenraad dat nodig acht, geschieden door een stembusverkiezing.

2.7 Regels voor het stemmen

1. De stemming geschiedt schriftelijk.

2. Van de kandidaten zijn zij verkozen, die een meerderheid van de uitgebrachte stemmen hebben verkregen en tot het aantal vacatures dat vervuld moet worden. Voor de gekozen verklaring wordt de volgorde van het grootste aantal op hen uitgebrachte stemmen in acht genomen.

3. Indien voor een of meer vacature(s) kandidaten geen meerderheid van de uitgebrachte stemmen hebben verkregen, vindt een herstemming plaats tot alle vacatures zijn vervuld. Een herstemming wordt gehouden tussen de kandidaten die de meeste stemmen verkregen, waarbij het aantal kandidaten één meer bedraagt dan het aantal vacatures.

4. Staken de stemmen, dan vindt herstemming plaats.

5. Staken de stemmen weer, dan beslist het lot.

2.8 Volmacht

1. Een stemgerechtigd lid kan tegelijk met de eigen stem ten hoogste twee gevolmachtigde stemmen uitbrengen.
2. De volmachten dienen schriftelijk en ondertekend voorafgaande aan de vergadering van stemgerechtigde leden bij de wijkkerkenraad te worden ingediend.

2.9 Bericht van verkiezing

Hij die gekozen is tot ouderling of diaken, ontvangt van de kerkenraad daarvan schriftelijk bericht onder mededeling dat hem een tijd van beraad wordt gegeven van zeven dagen.

3.10.5 Samenstelling moderamen

Het moderamen heeft tot taak:

- het voorbereiden van de vergaderingen van de kerkenraad, opdat deze zo effectief mogelijk kunnen verlopen;
- het uitvoeren van de besluiten van de kerkenraad;
- het nemen van een beslissing in zaken die niet kunnen wachten tot een kerkenraadsvergadering, waarna van deze beslissing in de eerstvolgende kerkenraadsvergadering mededeling wordt gedaan.

De kerkenraad benoemt in de eerste kerkenraadsvergadering van een nieuw kalenderjaar uit zijn midden het moderamen. Dit wordt zodanig samengesteld dat hierin naast de scriba, alle ambten (predikant, ouderling, ouderling-kerkrentmeester en diaken) zijn vertegenwoordigd.

Indien er een predikant is, fungeert deze in de regel als preses van de kerkenraad en van het moderamen.

De kerkenraad wijst één van de moderamenleden, niet zijnde de preses of de scriba, aan als assessor.

3.11 Toerusting Kerkenraad

3.11.1 Gezamenlijke kerkenraad

Verdieping van kennis en delen van ervaring, maar ook gezamenlijke bezinning op ontwikkelingen zijn voor alle kerkenraadsleden belangrijk. Mede in het licht van de samenwerking van de wijken Centrum-Oost en West en bevordering van de onderlinge gemeenschap, is het gewenst, dat jaarlijks tijdens een gezamenlijke kerkenraadsvergadering ruimte wordt gereserveerd om aan de hand van een thema of speciaal onderwerp meer inhoudelijke bezinning op gang te brengen. De invulling ervan kan op verschillende wijzen vorm krijgen. Te denken is aan Bijbelstudie, de inleiding en bespreking van een thema of bezinning op gezamenlijk beleid.

3.11.2 Informatiegids ambtsdragers

Voor ambtsdragers is het belangrijk dat informatie toegankelijk/beschikbaar is om als ambtsdrager doeltreffend te kunnen functioneren. Met het oog hierop is intussen een informatiegids samengesteld met een beschrijving van de verwachtingen, taken, verantwoordelijkheden, werkprocessen, protocollen

etc. Deze informatiegids zal periodiek, indien nodig, worden aangepast en aangevuld. Bij het aantreden van nieuwe ambtsdragers zal deze informatiebundel verstrekt worden.

3.11.3 Consistorievergaderingen

De consistorievergaderingen dienen voor de nodige verdieping van kennis en het delen van ervaringen.

In deze vergadering, waarbij ook de wijkbroeders en/of de pastoraal werker kunnen worden uitgenodigd, kan ook diepgaandere bespreking van thema's die in het pastoraat van belang zijn, tot zijn recht komen.

Een goede terugkoppeling naar de andere ambtsbroeders in de vergaderingen van de wijkkerkenraad is aan te bevelen.

Met het oog op de kwaliteit van het pastoraat is het van belang voor de besprekingen in het consistorie voldoende tijd te nemen.

In de huidige praktijk blijft de frequentie van deze vergaderingen nog beperkt tot eenmaal per jaar.

Het verdient echter aanbeveling minimaal twee consistorievergaderingen per jaar te houden. Wel is het goed na te gaan hoe de effectiviteit van deze vergaderingen verhoogd kan worden en welke onderwerpen prioriteit dienen te krijgen. Deze vergaderingen dienen in het jaarrooster ingepland te worden.

3.12 *Overleg burgerlijke gemeente*

De contacten met de plaatselijke overheid liepen in het verleden middels het platform voor overleg tussen de Leerdamse kerken en de gemeente Leerdam. Dit platform is enige jaren geleden ontbonden. De kerkenraden erkennen het belang van een structureel overleg met de burgerlijke gemeente, al dan niet met andere kerken.

3.13 *Samenwerking wijkgemeenten Centrum-Oost en West*

De wijkgemeenten Centrum-Oost en West werken op verschillende terreinen samen. De beide wijkgemeenten zitten inhoudelijk en liturgisch in het algemeen op één lijn. De uitwerking kan op onderdelen verschillen.

Beide wijkgemeenten hebben uitgesproken te streven naar versterking van deze samenwerking.

Op hoofdlijnen betreft die samenwerking: het houden van gezamenlijke diensten en gemeenteavonden, het jeugdwerk, de catechese en belijdeniscatechese, het ouderenpastoraat, het evangelisatie- en zendingswerk, het kringwerk en de aandacht voor vervolgd christenen.

3.13.1 Communicatie wijkgemeenten Centrum-Oost en West

Elke wijkgemeente voert in beginsel een eigen beleid en heeft hierin in principe belangrijke mate zelfstandige bevoegdheden. Samenwerking tussen de wijkgemeenten Centrum-Oost en West vindt reeds op vele gebieden plaats.

Bij de moderaminvergaderingen ter voorbereiding van de gezamenlijke kerkenraadsvergaderingen worden bij toerbeurt de Evangelisatiecommissie,

de Zendingscommissie en de Hervormde Jeugdraad uitgenodigd. Dit omdat de Algemene Kerkenraad geen taak meer heeft ten aanzien van deze organen van advies en bijstand.

Er is onderkend dat er verbetering mogelijk is in de samenwerking door elkaar over en weer niet alleen tijdens de gezamenlijke vergaderingen, maar ook tussentijds te informeren over ontwikkelingen en elkaar tijdig bij die ontwikkelingen te betrekken.

3.14 Toekomst Hervormde Gemeente Leerdam

3.14.1

Na een proces van jarenlang bezinnen, (met gemeenteleden) spreken, onderzoeken en vergaderen heeft de Algemene Kerkenraad (hiertoe positief geadviseerd door de drie wijkkerkenraden), op 21 december 2017 besloten tot vereniging met de Gereformeerde Kerk ter plaatse. Er ontstaat een Protestantse Gemeente Leerdam, die zal bestaan uit drie wijkgemeenten: de Hervormde wijkgemeente Centrum-Oost, de Hervormde wijkgemeente West en de Protestantse wijkgemeente Kerk aan de Linge.

Aan de geografische grenzen van de wijkgemeenten verandert niets. Nadrukkelijker nog dan voorheen wordt de eigen wijkkerkenraad verantwoordelijk voor het leven van de wijkgemeente. Dat wordt vooral zichtbaar in een wijkraad van diakenen en een wijkraad van kerkrentmeesters.

De formele afronding van dit jarenlange proces betekent echter geen afronding van bezinning en werkzaamheden. Tal van zaken vragen nog om een concrete uitvoering (zoals de nieuwe vormgeving van de communicatie via kerkbode, jaargids en website; of de samenvoeging van ledenadministratie en financiën, etc.) Daarboven voelen wij het verlangen om in de rust na de afronding temeer te zoeken naar het geestelijke gesprek tussen de wijken.

Slotbepalingen en vaststelling

1. In alle gevallen waarin het beleidsplan niet- of niet afdoende voorziet is de wijkkerkenraad gehouden overeenkomstig de uitgangspunten van dit beleidsplan de ter zake nodige beslissingen te nemen.
2. Indien bijzondere kerkelijke of maatschappelijke omstandigheden of ontwikkelingen daartoe noodzaken, kan de wijkkerkenraad in afwijking van het bepaalde in dit beleidsplan handelen. Hiervoor komen uitsluitend zaken in aanmerking die geen uitstel gedogen tot het moment dat het beleidsplan regulier opnieuw moet worden vastgesteld. Wel is de wijkkerkenraad daarbij gehouden, ten aanzien van zaken waarvoor dat kerkordelijk is vereist, alsmede voor zaken van zwaarwegende aard (zulks ter beoordeling van de wijkkerkenraad), beraad te houden met de gemeente.
3. De looptijd van dit beleidsplan is vier jaar.

Definitief vastgesteld in de kerkenraadsvergadering van wijkgemeente West van 13 december 2018

J. A. den Hartog, scriba

D.J. Kilwinger, preses

Aanhangsel

Begrippenlijst

AK	Algemene Kerkenraad
Ambtsdrager	Predikant, ouderling, diaken, ouderling-kerkrentmeester
Censura Morum	Mogelijkheid tot aangeven van bezwaren tot deelname aan het Heilig Avondmaal
Catechese	Onderwijs
Consistorievergadering	Vergadering van predikant, ouderlingen en hun wijkbroeders
Diaconaat	Dienstbaar zijn in de gemeente
Eredienst	Dienst met ambtsdragers onder verantwoordelijkheid van de wijkkerkenraad
Moderamen	Dagelijks bestuur van de wijkkerkenraad
Ordinanties	Uitvoeringsmaatregelen behorende bij de Kerkorde
Pastoraat	Herderlijke zorg aan gemeenteleden
Preses	Voorzitter
Samenkomst	Samenkomst van de gemeente met een van de Eredienst afwijkende liturgie zonder ambtelijke vertegenwoordiging van de kerkenraad
Scriba	Secretaris